

D. Loose : Wat heet menswetenschap?

HAND-OUT, Utrecht, 22 Februari 2011

I. DOUBLE BIND

De stelling die in het boek verdedigd wordt is een typisch voorbeeld van een double-bind

- enerzijds wordt de westerse claim van universalisme aangeklaagd als iets particulier (christelijk)
- anderzijds wordt het particuliere aangeklaagd omdat het niet universeel is

De fundamentele dubbelzinnigheid illustreert

- de droom van een onmogelijk ideaal (II)
- de miskennis van de feitelijke inzet van de westerse christelijke visie op de mens en menswetenschap (III).

II. EEN UTOPISCH IDEEAAL?

Een vals ideaal van een universele neutrale objectieve menswetenschap die niet langer particulier verankerd zou zijn als interpretatief ontwerp?

Ook de objectieve wetenschap is gegrond in een bepaald type subjectiviteit, een auto-kritische mensbeeld, een dubbel-kritische interpreterend wezen, dat tegelijk zichzelf interpreteert als interpreet.

De tweede vergissing is, wanneer je de subjectieve mogelijkheidsvoorwaarden van de leefwereld meent te kunnen opgeven met behoud van wetenschappelijkheid, je die wetenschappelijkheid nu op de subjectieve mogelijkheidsvoorwaarde zelf moet loslaten om haar dus uiteindelijk te vernietigen en aan te klagen als onwetenschappelijk.

III. REDUCTIONISTISCHE VISIE OP WESTERS UNIVERSALISME

Een zelf-kritisch universalisme

IV. MATERIEEL OBSTAKEL : conflict van twee mensbeelden?

- Als het voluntarisme heilzaam was voor de opkomst van de natuurwetenschap, waarom zou het ontwerp van een *soteriologische brug* niet van toepassing zijn op de mens, in wiens natuur de goddelijke wil evengoed gegeven is.

- Als het voluntarisme getypeerd wordt als *combinatie* van contingentie en rationaliteit, waarom dan niet een dergelijke *dialectiek* van beeldrager (schepper) en schepsel erkennen als dialectiek van vrijheid en determinisme in plaats van *pure oppositie* .

- toekennen van eigenschappen aan de mens die hij niet bezit?

V. STAUUT VAN VOLUNTARISME

Voluntarisme getuigt eerder van reactie op de crisis van het christelijk mensbeeld : absolute vrije wil, predestinatie etc... dan van het heersende paradigma.